

**Uwaga: tłumaczenie ma charakter pomocniczy - obowiązują dokumenty
w języku angielskim dostępne na stronie www.interreg-central.eu**

Program Interreg EUROPA ŚRODKOWA

Podręcznik wnioskodawcy - 3. nabór

Załącznik I:

Cele szczegółowe

i ukierunkowanie tematyczne 3. Naboru

***Oś priorytetowa 1 - Współpraca w zakresie innowacji na rzecz
zwiększenia konkurencyjności EUROPY ŚRODKOWEJ***

CS
 1.1

Poprawa trwałych powiązań pomiędzy podmiotami środkowoeuropejskich systemów innowacji w celu wzmocnienia regionalnej zdolności innowacyjnej

Wyzwania

Europa Środkowa jest znacznie zróżnicowana po względem innowacyjności w regionach. Istnieją jednak regiony/obszary, w szczególności wiejskie i peryferyjne, w których poziom badań i rozwoju jest niski, a powiązania słabe, w wyniku czego obserwuje się tam niewystarczający transfer technologii, a także problemy w dostępie do wyników badań i rozwoju oraz do finansowania innowacji, w szczególności w przypadku MŚP. Dynamika regionów i ich powiązania za pośrednictwem sieci współpracy to szanse w ramach procesu globalizacji (Agenda terytorialna 2020).

Regionalne strategie inteligentnej specjalizacji (RIS3) (ukierunkowanie tematyczne 3. naboru) stanowią skuteczny instrument na rzecz wspierania lokalnego wzrostu opartego na innowacyjności. Ich celem jest priorytetyzacja publicznych inwestycji w badania i innowacje za pośrednictwem oddolnego podejścia na rzecz transformacji gospodarczej regionów, budowanie regionalnych przewag konkurencyjnych i ułatwianie szans rynkowych w nowych międzyregionalnych i europejskich łańcuchach wartości¹. Główne wyzwania dotyczące wdrażania RIS3 obejmują m.in. reformy systemów badań i innowacji, zacieśnienie współpracy pomiędzy regionami i zwiększanie nakładów inwestycyjnych na badania i innowacje w regionach gorzej rozwiniętych i dotkniętych przekształceniami przemysłowymi.

Istnieje olbrzymi i w znacznej mierze niewykorzystany potencjał współpracy transnarodowej w zakresie wspierania wdrażania RIS3 w regionach środkowoeuropejskich poprzez skupienie się na zagadnieniach/sektorach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania wykraczający poza granice regionów i państw².

Skuteczne wdrożenie RIS3 w znacznym stopniu opiera się na zintegrowanych podejściach i oddolnej koordynacji. W związku z powyższym wymagane jest podejście holistyczne do rozwoju sektorowego, dążące do zrozumienia licznych i wzajemnie powiązanych potrzeb poszczególnych podmiotów. Obecnie ograniczeniem jest postrzeganie innowacji wyłącznie jako końcowego etapu *stricte* technologicznego procesu. RIS3 może przyczynić się do zmniejszenia fragmentacji za pomocą innowacyjnych praktyk, takich jak transgraniczne otwarte procesy innowacyjne, współtworzenie i współpraca międzysektorowa, np. pomiędzy sektorem kreatywnym a sektorem nauki.

Ze względu na fakt, iż rozwój innowacji i technologii jest wynikiem złożonego zbioru relacji pomiędzy kluczowymi podmiotami regionalnych systemów innowacji (w ramach RIS3), poprawa zdolności innowacyjnej wymaga wzmocnienia powiązań w ramach regionów i pomiędzy nimi, a także osiągnięcia masy krytycznej innowacyjnych podmiotów (w szczególności w kontekście potrójnej lub poczwórnej helisy). Działania te powinny ponadto pozytywnie wpłynąć na transfer wiedzy i technologii pomiędzy kluczowymi podmiotami systemów innowacji w celu wprowadzenia innowacji na rynek, a w efekcie stymulować regionalny wzrost oparty na innowacyjności, jak również zmniejszać różnice pomiędzy regionami.

W tym kontekście system innowacyjności może być rozumiany jako „sieć instytucji sektora prywatnego i publicznego, których działalność i interakcje inicjują, importują, zmieniają i upowszechniają nowe technologie” (zob. Freeman, 1987). Podmioty systemów innowacji to zainteresowane strony z sektora badań i biznesu, twórcy polityki oraz władze publiczne.

¹ Komunikat Komisji „Zwiększanie innowacyjności europejskich regionów: Strategie na rzecz trwałego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu” COM(2017) 376 final.

² Perspektywna analiza porównawcza krajowych Strategii inteligentnej Specjalizacji w Europie Środkowej (Grupa Technopolis, 2016), dostęp pod adresem:

http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/20182/81824/S3-CE_160926_report.pdf/491bbef6-7610-4960-a74c-b58a57a0c9f4

Oczekiwane rezultaty

Współpraca transnarodowa przyczyni się do wzmocnienia regionalnego potencjału innowacyjnego, a tym samym do lepszego oddolnego wdrożenia **regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji** (ukierunkowanie tematyczne 3. naboru) w efekcie transnarodowej koordynacji w ramach branż przemysłowych stanowiących technologiczne obszary priorytetowe w Europie Środkowej. Powyższe cele zostaną osiągnięte dzięki transnarodowym i umiędzynarodowionym regionalnym sieciom i klastrom sprzyjającym transferowi technologii, a także tworzeniu i wdrażaniu nowych usług służących wspieraniu innowacyjności przedsiębiorstw. Trwałe powiązania pomiędzy regionalnymi ekosystemami a obszarami priorytetowymi w zakresie inteligentnej specjalizacji przyczynią się do poprawy konkurencyjności i trwałości regionów. Bliższa współpraca kluczowych podmiotów RIS3 poprawi dostęp do wyników badań, co z kolei przyczyni się do stymulowania dalszych inwestycji w innowacje.

Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „*Wzmocnione powiązania między uczestnikami systemów innowacyjności osiągnięte dzięki współpracy transnarodowej, prowadzące do zwiększenia potencjału innowacyjnego regionów Europy Środkowej*”.

Działania objęte wsparciem przyczynią się do wzmocnienia potencjału innowacyjności na szczeblu regionalnym w Europie Środkowej poprzez tworzenie powiązań pomiędzy różnymi podmiotami uczestniczącymi w systemach innowacji w poszczególnych regionach i sektorach oraz pomiędzy nimi.

Ukierunkowanie tematyczne 3. naboru

Działania objęte wsparciem w ramach trzeciego naboru powinny wykorzystywać współpracę transnarodową w celu **oddolnego wdrażania strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3)** w sektorach przemysłowych działających w priorytetowych dla Europy Środkowej obszarach technologicznych:

- energia i środowisko
- zdrowie publiczne, medycyna i nauki przyrodnicze
- agro- i bioekonomia
- zaawansowane materiały i nanotechnologia
- transport i mobilność
- zaawansowane systemy produkcji
- TIK (ICT) i elektronika

Działania mogą także dotyczyć wielu sektorów w ramach szerszych koncepcji, takich jak gospodarka o obiegu zamkniętym.

Współpraca transnarodowa na rzecz wdrażania RIS3 obejmuje transfer wiedzy, koordynację i wykorzystywanie synergii z inicjatywami RIS3 w innych krajach i regionach. Celem współpracy jest dostęp do szerszych sieci biznesowych i sieci wiedzy, uzyskanie niezbędnego potencjału badawczego, dotarcie do innych rynków, rozszerzenie szans biznesowych, połączenie uzupełniających się silnych stron, jak również dołączenie do globalnych łańcuchów wartości.

Szczególny nacisk należy położyć na **potrójną i poczwórną helisę** poprzez wzmocnienie udziału i zaangażowania podmiotów publicznych i społeczeństwa obywatelskiego (w szczególności kluczowych podmiotów RIS3). Działania powinny również wspierać innowacyjne praktyki, takie jak **otwarte innowacje i współtworzenie** (np. angażujące sektor kreatywny), a także przyczyniać się do **wprowadzania innowacji na rynek** (np. mechanizmy finansowania innowacji i zwiększanie nakładów inwestycyjnych na innowacje). Dzięki ustanowieniu powiązań z instytucjami finansującymi przedsiębiorcy będą mieli łatwiejszy dostęp do finansowania innowacji.

Wszystkie działania objęte wsparciem w jednoznaczny sposób powinny przyczyniać się do oddolnego wdrażania strategii inteligentnej specjalizacji w regionach Europy Środkowej.

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 1.1 w trzecim naborze:

- promowanie integracji wdrażania RIS3 na poziomie transnarodowym z uwzględnieniem m.in. transnarodowych łańcuchów wartości i sieci wiedzy
- wzmacnianie regionalnych ekosystemów innowacji poprzez poprawę ich wewnętrznych i zewnętrznych (transnarodowych) sieci, systemy współpracy na rzecz wspierania inwestycji w B+I, wspólne usługi w zakresie wspierania innowacji itp.
- budowanie transnarodowych powiązań i strategicznej współpracy pomiędzy kluczowymi podmiotami RIS3 (w szczególności relacji w postaci potrójnej lub poczwórnej helisy) w regionach mierzących się z tymi samymi wyzwaniami w celu wykorzystywania szans dotyczących współspecjalizacji (np. wspólnych strategii i działań, narzędzi politycznych itp.)
- wzmacnianie innowacyjnych praktyk, takich jak otwarte innowacje i współtworzenie angażujące np. sektor kreatywny (*należy jednak unikać działań pokrywających się z celem szczegółowym 3.2 ukierunkowanym na wsparcie sektora kultury i sektora kreatywnego*)
- wprowadzenie innowacji na rynek i ułatwianie dostępu do finansowania innowacji poprzez np. wspieranie powiązań z instytucjami finansowymi i opracowywanie mechanizmów wprowadzania innowacji na rynek oraz zwiększanie nakładów inwestycyjnych na innowacje

CS
1.2

Podnoszenie poziomu umiejętności i kompetencji związanych z przedsiębiorczością w celu wspierania innowacji gospodarczych i społecznych w regionach Europy Środkowej

Wyzwania

Negatywny wpływ na środkowoeuropejski rynek pracy wywierają także zmiany demograficzne i problemy związane z migracją. Jest to szczególnie widoczne w regionach cechujących się malejącą liczbą ludności i powiązaniem zjawiskiem „drenażu mózgów” (w regionach peryferyjnych i wiejskich), co obniża ich konkurencyjność (Agenda terytorialna 2020). Obszary peryferyjne jako marginalizowane lub trudno dostępne

Współczynnik „liczba MŚP/1 000 mieszkańców” jest silnie zróżnicowany w Europie Środkowej. Odzwierciedla to zróżnicowane podejście do przedsiębiorczości (ÖIR i in., 2012), rozumianej jako „sposób myślenia oraz proces tworzenia i rozwoju aktywności gospodarczej dzięki podejmowaniu ryzyka, kreatywności i/lub innowacyjności oraz należytemu zarządzaniu w ramach nowej lub istniejącej organizacji”. Aby przezwyciężyć istniejące różnice należy podnieść poziom kompetencji i umiejętności technologicznych i zarządczych pracowników sektora publicznego i prywatnego, w szczególności wśród MŚP i przedsiębiorców. Należy tego dokonać za pośrednictwem szerszej zakrojonych strategii lokalnych i regionalnych.

Tematyka **innowacji społecznych**, w tym przedsiębiorczości społecznej (ukierunkowanie tematyczne 3. naboru) jest bardzo istotna, jednak proces wdrażania tych innowacji w Europie Środkowej nadal stanowi pewne wyzwanie. Innowacje społeczne obejmują nowe pomysły (produkty, usługi i modele), równocześnie odpowiadające na potrzeby społeczne (w bardziej efektywny sposób niż alternatywne rozwiązania) i tworzące nowe typy społecznych relacji i współpracy³. Bariery dla wzrostu innowacji społecznych w Europie jest niewystarczająca wiedza na temat tego sektora, ograniczone wsparcie inicjatyw oddolnych i działań z obszaru przedsiębiorczości społecznej, słabe rozpowszechnianie i skalowanie dobrych praktyk, a także nieefektywne metody oceny oddziaływania⁴.

Ponadto należy sprostać istotnym bieżącym (bezrobocie) i nowym (migracje) wyzwaniom społecznym, aby zwiększyć stopień włączenia grup docelowych szczególnie wrażliwych/w niekorzystnej sytuacji poprzez wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i gospodarki społecznej w Europie Środkowej. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do odległych obszarów i regionów w niekorzystnej sytuacji. W tym kontekście przedsiębiorcy społeczni odgrywają istotną rolę jako innowatorzy, inicjatorzy włączenia społecznego i podmioty gospodarki społecznej generujące pozytywny wpływ społeczny. Przedsiębiorcy społeczni mogą stać się motorem innowacji społecznych i transformacji na różnych obszarach, w tym w dziedzinie edukacji, zdrowia, środowiska i rozwoju przedsiębiorczości.

W tym kontekście przedsiębiorczość społeczną należy rozumieć jako „wykorzystywanie technik przez start-upy i innych przedsiębiorców w celu opracowywania, finansowania i wdrażania rozwiązań problemów o charakterze społecznym, kulturowym lub środowiskowym”⁵.

³ Open Book of Social Innovation (Murray i in., 2010), dostęp pod adresem: <https://youngfoundation.org/wp-content/uploads/2012/10/The-Open-Book-of-Social-Innovationg.pdf>

⁴ Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union (BEPA - Biuro Doradców ds. Polityki Europejskiej, 2011), dostęp pod adresem: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/13402/attachments/1/translations>

⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Social_entrepreneurship

Oczekiwane rezultaty

Poprzez stymulowanie wzajemnej wymiany doświadczeń i nauki, współpraca transnarodowa przyczyni się do promowania innowacji społecznych (stanowiących ukierunkowanie tematyczne 3. naboru) poprzez włączanie migrantów i innych grup w niekorzystnej sytuacji i szczególnie wrażliwych do społeczeństwa i rynku pracy. Przyczyni się to do wzrostu konkurencyjności regionalnej i wsparcia włączenia społecznego, w szczególności w regionach mierzących się z wyzwaniami o charakterze społecznym.

Wspólne działania opracowane na poziomie transnarodowym będą ponadto wspierały przedsiębiorczość społeczną budując umiejętności z obszaru technologii i zarządzania, jak również promując przedsiębiorcze postawy i inicjatywy, generując tym samym pozytywne efekty społeczne. Przedsiębiorcy społeczni mogą stać się motorem innowacji społecznych i transformacji na różnych obszarach, w tym w dziedzinie edukacji, zdrowia, środowiska i rozwoju przedsiębiorczości.

Umożliwi to zaspokojenie potrzeb społecznych, a także zwiększy zdolność regionów do radzenia sobie z nowymi wyzwaniami wynikającymi ze zmian demograficznych, migracji, czy też zjawiska „drenażu mózgów”.

Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „Poprawa zdolności sektora publicznego i prywatnego do rozwoju umiejętności pracowników i kompetencji związanych z przedsiębiorczością zdobytych dzięki współpracy transnarodowej stymulująca innowacje gospodarcze i społeczne w regionach Europy Środkowej”.

CS
1.2

Podnoszenie poziomu umiejętności i kompetencji związanych z przedsiębiorczością w celu wspierania innowacji gospodarczych i społecznych w regionach Europy Środkowej

Działania objęte wsparciem przyczynią się do wzmocnienia innowacji gospodarczych i społecznych w Europie Środkowej, gdzie z jednej strony w niektórych regionach obserwuje się klimat sprzyjający innowacjom, z drugiej natomiast wiele regionów/obszarów peryferyjnych wciąż pozostaje z tyłu i/lub mierzy się z poważnymi wyzwaniami o charakterze społecznym w postaci braku siły roboczej lub jej niewystarczających kwalifikacji.

Ukierunkowanie tematyczne 3. naboru

Działania objęte wsparciem powinny koncentrować się na innowacjach społecznych na poziomie transnarodowym oraz na integracji grup i regionów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. W szczególności, działania powinny skutkować opracowaniem i wdrożeniem oddolnych praktyk w zakresie innowacji społecznych tworzących i wzmacniających infrastrukturę, usługi i systemy wsparcia, promowaniem innowacyjności polityki społecznej, a także dążyć do lepszego włączenia grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji (w tym migrantów) do społeczeństwa i rynku pracy. Ponadto działania powinny promować przedsiębiorczość społeczną (w tym przedsiębiorczość migrantów oraz przedsiębiorczość generującą pozytywne efekty społeczne) poprzez doskonalenie przedsiębiorczych postaw, z naciskiem na wymiar społeczny i rozwój powiązanych umiejętności. Działania powinny zatem uwzględniać szczególne wyzwania wynikające ze zmian demograficznych, takie jak migracje, drenaż mózgow, kurczące się regiony, jak również wyzwania związane z segregacją społeczną.

Wszystkie działania objęte wsparciem w jednoznaczny sposób powinny przyczyniać się do wzrostu innowacji społecznych w regionach Europy Środkowej.

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 1.2 w trzecim naborze:

- opracowywanie i wdrażanie oddolnych działań dotyczących innowacji społecznych w zakresie tworzenia i wzmacniania infrastruktury wsparcia, usług i programów (np. mentoring, inicjatywy społecznościowe, usługi o charakterze powszechnym)
- opracowywanie i wdrażanie strategii i powiązanych narzędzi (np. usług w zakresie orientacji na rynku pracy, mentoringu i programów towarzyszących) w celu włączenia grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji (w tym migrantów) do rynku pracy
- opracowywanie, pilotaż i wdrażanie szczególnych usług wsparcia i szkoleń dla potencjalnych przedsiębiorców-migrantów w celu wykształcenia w nich określonych umiejętności i kompetencji umożliwiających im realizację koncepcji biznesowych (np. aspekty prawne, tworzenie biznesplanu itp.)
- wspieranie innowacyjności polityk społecznych w celu opracowania rozwiązań w lepszym stopniu odpowiadających potrzebom grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji (np. stawianie czoła wyzwaniom politycznym poprzez identyfikację konkretnych przeszkód w realizacji polityki, identyfikacja i wymiana najlepszych praktyk, testowanie nowych ścieżek i środków koordynacji pomiędzy odpowiednimi podmiotami, wzmacnianie potencjału podmiotów w zakresie poprawy jakości i koordynacji polityki itp.)
- opracowywanie i wdrażanie strategii i narzędzi na rzecz poprawy inicjatyw dotyczących innowacji społecznych, jak również kompetencji związanych z przedsiębiorczością społeczną służącą osiągnięciu pozytywnych efektów społecznych

Oś priorytetowa 1

Główne grupy docelowe

Osoby fizyczne i/lub organizacje, na które działania i rezultaty projektu mają pozytywny wpływ, mimo iż niekoniecznie podmioty te są bezpośrednio zaangażowane w projekt: przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP) i ich pracownicy, przedsiębiorcy, organizacje klastrów, sektor publiczny, podmioty pośredniczące, prywatne i publiczne instytucje badawcze, ośrodki badawczo-rozwojowe, centra doskonałości B+R, grupy znajdujące się w niekorzystnej sytuacji i szczególnie wrażliwe, w tym migranci. Grupa docelowa obejmuje ponadto wszelkie podmioty publiczne i prywatne zajmujące się wdrażaniem RIS3, problematyką innowacji społecznych i gospodarczych, a także wszystkie grupy społeczne, których dana kwestia dotyczy.

Beneficjenci⁶

Wszystkie osoby prawne, które mogą przyczynić się do zwiększenia innowacyjności społecznej i gospodarczej, jak również potencjału przedsiębiorczości. Grupa ta obejmuje między innymi władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, agencje rozwoju regionalnego, izby handlowe, przedsiębiorstwa (w tym MŚP), organizacje klastrów, szkoły wyższe, stowarzyszenia, instytucje zajmujące się transferem technologii, instytucje badawcze, centra doskonałości B+R, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społeczne, agencje innowacji, inkubatory przedsiębiorczości, instytucje zarządzające klastrami, instytucje finansujące, organizacje edukacyjne i szkoleniowe, a także partnerów społecznych oraz instytucje rynku pracy.

Poszczególne terytoria docelowe

Działania objęte wsparciem mogą być realizowane na całym obszarze współpracy w ramach programu. Szczególną uwagę należy zwrócić na regiony, w których obserwuje się braki w systemach innowacji (regiony/obszary peryferyjne mierzące się z problemami strukturalnymi, obszary przemysłowe itp.), bądź też niedobór umiejętności lub liczby przedsiębiorstw (np. regiony wyludniające się). W tych właśnie regionach planuje się tworzenie powiązań oraz transfer wiedzy z regionów bardziej zaawansowanych. Jednocześnie regiony, w których poziom innowacji jest wyższy powinny być w dalszym ciągu wzmacniane poprzez tworzenie sieci powiązań międzynarodowych, dających nowe możliwości rozwoju, promowanie przedsiębiorczości i podnoszenie umiejętności technologicznych i zarządczych. Planowane działania muszą zatem uwzględniać specyfikę wspieranych obszarów oraz priorytety RIS3 właściwe dla danego regionu.

⁶ partnerzy projektu korzystający z funduszy programu i realizujący działania w ramach projektu

Oś priorytetowa 2 - Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w EUROPIE ŚRODKOWEJ

CS 2.1	Opracowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej
Wyzwania	<p>W przypadku większości regionów Europy Środkowej obserwuje się wysokie zużycie energii oraz niski poziom efektywności energetycznej budynków i infrastruktury, które w największym stopniu przyczyniają się do emisji gazów cieplarnianych. Efektywne wykorzystywanie energii może znacznie przyczynić się do osiągnięcia gospodarki niskoemisyjnej oraz zwalczania zmian klimatu. Przyczyni się do również do zmniejszenia uzależnienia Europy Środkowej od importu energii, a w wielu przypadkach wpłynie pozytywnie na jakość powietrza.</p> <p>Zwiększenie efektywności energetycznej infrastruktury publicznej oraz stosowanie w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej (rozumianej jako infrastruktura będąca własnością publiczną i/lub wykorzystywana w celach publicznych) stanowi jeden z priorytetów, w szczególności w kontekście możliwości znacznych oszczędności energii pochodzącej z paliw kopalnych, a także rozpowszechniania zastosowanego podejścia i uzyskania efektu mnożnikowego w innych sektorach.</p> <p>Mimo iż niektóre regiony Europy Środkowej charakteryzują się dość znacznym stopniem zaawansowania, jeżeli chodzi o energooszczędne technologie, istnieje konieczność zwiększenia ogólnego potencjału sektora publicznego w zakresie wdrażania środków mających na celu ograniczenie emisji CO₂ z infrastruktury publicznej. Właściciele oraz operatorzy infrastruktury publicznej nie dysponują często niezbędną wiedzą fachową (tj. metodami i technologiami), która umożliwiłaby ograniczenie zużycia energii i/lub zastąpienie paliw kopalnych odnawialnymi źródłami energii.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Współpraca transnarodowa przyczyni się do zmniejszenia różnic w zakresie know-how, a także do zwiększenia potencjału sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, co ostatecznie przełoży się na ograniczenie zużycia energii oraz emisji CO₂. Powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez wzmocnienie istniejących kompetencji, a także dzięki opracowaniu i wdrożeniu strategii, metod zarządzania i planów finansowych, które stworzą grunt dla wyższej efektywności energetycznej, przyczyniając się w konsekwencji do zwiększenia nakładów inwestycyjnych na takie cele jak renowacja i poprawa efektywności energetycznej infrastruktury publicznej. Ponadto wykorzystywanie energii odnawialnych w infrastrukturze publicznej wspierane będzie poprzez identyfikację potencjałów, testowanie innowacyjnych rozwiązań oraz przygotowywanie dalszych inwestycji.</p> <p><u>Najważniejsze przewidywane rezultaty</u> można podsumować w następujący sposób: „Poprawa zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych w obszarze zwiększenia efektywności energetycznej oraz stosowania w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej państw Europy Środkowej osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej”.</p>

CS
2.1

Opracowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej

Działania objęte wsparciem powinny przyczynić się do wzmocnienia potencjału sektora publicznego w zakresie zwiększania efektywności energetycznej oraz stosowania w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej. W kontekście programu, zwiększenie potencjału należy rozumieć przede wszystkim jako tworzenie sprzyjających warunków politycznych, prawnych i instytucjonalnych, w tym również poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmacnianie systemów zarządzania.

Działania powinny opierać się na współpracy transnarodowej w celu wzmacniania kompetencji, realizowania strategii i podejść do zarządzania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w infrastrukturze publicznej. Ponadto wszystkie działania powinny być powiązane z testowaniem i wdrażaniem rozwiązań w zakresie nowych technologii oszczędności energii, a także mających na celu zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii ogółem.

Innowacyjne usługi energetyczne, a także zachęty i plany finansowe przyczynią się do ułatwienia wdrażania działań służących poprawie efektywności energetycznej. Działania te przyczynią się do zwiększania dalszych nakładów inwestycyjnych dotyczących m.in. poprawy poziomu efektywności energetycznej infrastruktury publicznej i zwiększenia wykorzystywania energii odnawialnych.

Ukierunkowanie tematyczne 3. naboru

Działania powinny koncentrować się na efektywności energetycznej i wykorzystywaniu energii odnawialnych w infrastrukturze publicznej z wyłączeniem budynków publicznych i oświetlenia ulic, tj. na:

- infrastrukturze transportowej obejmującej kolej, drogi, szlaki wodne, terminale itd. *(należy jednak unikać działań pokrywających się z osią priorytetową 4)*
- infrastrukturze wodnej, w tym dystrybucji i zapewnieniu ciągłości dostaw wody
- infrastrukturze związanej z gospodarowaniem odpadami i ściekami, w tym z poborem i oczyszczaniem
- infrastrukturze TIK (ICT) obejmującej systemy przechowywania danych i dystrybucyjne

Szczególny nacisk należy położyć na **integrację źródeł energii odnawialnej i aspekty finansowe** renowacji mającej na celu poprawę efektywności energetycznej, np. analizowanie kosztów inwestycyjnych i operacyjnych lub oszczędności finansowych na etapie użytkowania. **Wszystkie działania objęte wsparciem powinny jednoznacznie przyczynić się do zwiększenia potencjału w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz stosowania w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej z wyłączeniem budynków publicznych i oświetlenia ulic, co w konsekwencji przyczyni się do zmniejszenia śladu węglowego.**

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 2.1 w trzecim naborze:

- opracowanie, testowanie i wdrażanie polityk, strategii i rozwiązań służących zwiększaniu efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, a także stosowaniu w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii, w tym systemów magazynowania energii
- opracowanie i testowanie innowacyjnych metod zarządzania w celu podwyższania potencjału regionów w zakresie zwiększania efektywności energetycznej infrastruktury publicznej (np. kadra kierownicza sektora energetycznego)
- opracowywanie i wdrażanie rozwiązań mających na celu stosowanie nowych technologii oszczędności energii, co w konsekwencji przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej infrastruktury publicznej harmonizacja koncepcji, norm i systemów certyfikacji na szczeblu transnarodowym w celu zwiększenia efektywności energetycznej infrastruktury publicznej wzmocnienie potencjału sektora publicznego do opracowywania i wdrażania innowacyjnych usług energetycznych, tworzenia zachęt i opracowania odpowiednich planów finansowych (np. umowy o poprawę efektywności energetycznej, modele PPP itp.)

Działania objęte wsparciem

CS 2.2	Poprawa terytorialnych strategii energetycznych i polityk mających wpływ na łagodzenie zmian klimatu
Wyzwania	<p>Europa Środkowa posiada znaczący potencjał związany z zasobami odnawialnymi. Jednak stopień wykorzystania tych zasobów jest bardzo zróżnicowany. W niektórych regionach Europy Środkowej poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest wciąż niski, w innych wartość ta jest wyraźnie wyższa. Niektóre regiony mają już wprawdzie znaczne doświadczenie w produkcji energii odnawialnej, ale rozwój i wdrażanie lokalnych i regionalnych strategii energetycznych oraz planów działania pozostaje w dalszym ciągu na niskim poziomie. W związku z tym wyzwania w obszarze energii stanowią zagrożenie dla konkurencyjności regionów (zob. Agenda terytorialna 2020).</p> <p>W efekcie niezbędne jest zwiększenie potencjału w zakresie planowania energetycznego na szczeblu terytorialnym w Europie Środkowej. Lepsza współpraca umożliwi zastosowanie skoordynowanego podejścia lokalnego i regionalnego do kwestii związanych z formułowaniem i planowaniem strategii niskoemisyjnych, co z kolei stanowi kluczowy czynnik w realizacji działań związanych z energią ze źródeł odnawialnych.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Współpraca transnarodowa przyczyni się do tworzenia nowych zasobów wiedzy, a także do wymiany istniejącej wiedzy i doświadczeń w ramach poszczególnych regionów oraz pomiędzy nimi w zakresie planowania, finansowania i wdrażania konkretnych działań w celu realizacji środków na rzecz zrównoważonej energii. Powyższe działania mają na celu zwiększenie potencjału sektora publicznego i podmiotów powiązanych, co z kolei stanowi kluczowy punkt wyjścia dla wzrostu inwestycji związanych z wdrażaniem środków na rzecz zmniejszenia emisji na szczeblu terytorialnym. Współpraca transnarodowa przyczyni się w ten sposób do inicjowania działań, w szczególności w tych regionach, które w mniejszym stopniu wykorzystują swój potencjał w zakresie odnawialnych źródeł energii. Przyczyni się ona ponadto do tworzenia powiązań pomiędzy stroną podaży i popytu, przy uwzględnieniu jakości oraz potencjału poszczególnych sieci dystrybucji energii. Powyższe cele zostaną osiągnięte poprzez podniesienie poziomu wiedzy oraz potencjału sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie planowania, co w efekcie ułatwi transformację w kierunku „regionów zrównoważonych energetycznie”. Regiony uzyskają w ten sposób wsparcie w procesie tworzenia oraz wdrażania innowacyjnych strategii energetycznych na szczeblu lokalnym i regionalnym, co w konsekwencji spowoduje lepsze wykorzystanie wewnętrznych potencjałów w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii, a także przyczyni się do redukcji emisji CO₂. W wielu przypadkach wpłynie to pozytywnie na jakość powietrza.</p> <p>Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „Poprawa zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie niskoemisyjnego terytorialnego planowania energetycznego i polityki energetycznej w regionach Europy Środkowej osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej”.</p>

CS 2.2

Poprawa terytorialnych strategii energetycznych i polityk mających wpływ na łagodzenie zmian klimatu

Działania objęte wsparciem

Działania objęte wsparciem powinny przyczynić się do wzmocnienia potencjału sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie niskoemisyjnego terytorialnego planowania energetycznego w celu redukcji emisji CO₂. W kontekście programu, zwiększenie potencjału należy rozumieć przede wszystkim jako tworzenie sprzyjających warunków politycznych, prawnych i instytucjonalnych, w tym również przez rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmacnianie systemów zarządzania. Współpraca transnarodowa może wnieść wartość dodaną poprzez ułatwianie wymiany doświadczeń pomiędzy obszarami odznaczającymi się wysokim potencjałem w dziedzinie planowania, a obszarami, na których sytuacja pod tym względem jest gorsza. Współpraca tego rodzaju przyczyni się także do integracji różnych zainteresowanych stron uczestniczących w procesie planowania energetycznego, co w efekcie umożliwi tworzenie skoordynowanych strategii działania.

To pozwoli na opracowanie zintegrowanych lokalnych i/lub regionalnych strategii oraz planów lepszego wykorzystania wewnętrznych potencjałów w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenia efektywności energetycznej na szczeblu regionalnym. Działania objęte wsparciem będą łączyły stronę podaży i popytu, koncentrując się na strategiach, politykach, narzędziach i nowych rozwiązaniach służących wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii, a także zwiększaniu efektywności energetycznej.

Wdrożenie działań pilotażowych i wymiana dobrych praktyk będą natomiast stymulować i pobudzać inwestycje przyczyniające się do realizacji rozwoju niskoemisyjnego. Skoordynowane strategie na rzecz poprawy połączeń między sieciami energetycznymi umożliwią lepszą integrację odnawialnych źródeł energii w ramach istniejących sieci dystrybucyjnych, co w konsekwencji przełoży się na nowe możliwości związane ze zwiększeniem produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Wszystkie działania objęte wsparciem przyczynią się w jednoznaczny sposób do poprawy potencjału sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie szerszego i zrównoważonego wykorzystywania wewnętrznych możliwości dotyczących odnawialnych źródeł energii, a także w zakresie podniesienia efektywności energetycznej w regionach Europy Środkowej. Ponadto wniosą one również istotny wkład w udoskonalenie ukierunkowanych terytorialnie strategii energetycznych oraz polityk wspierających działania związane z łagodzeniem zmian klimatu. Należy podkreślić, że program nie będzie wspierał działań i/lub inwestycji pilotażowych mających negatywny wpływ na środowisko (np. elektrowni wodnych wpływających na stan ekologiczny wód, instalacji na biomasę itp.).

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 2.2:

- opracowanie oraz wdrożenie zintegrowanych strategii i planów na szczeblu terytorialnym w celu lepszego wykorzystania wewnętrznych potencjałów korzystania z odnawialnych źródeł energii, a także zwiększenia efektywności energetycznej na szczeblu regionalnym
- opracowanie i testowanie koncepcji i narzędzi służących wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie ich udziału w koszyku energetycznym
- opracowanie oraz wdrożenie strategii terytorialnych w celu poprawy gospodarki energetycznej zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym (w szczególności MŚP) - opracowanie ukierunkowanych na popyt strategii i polityk mających na celu ograniczenie zużycia energii (np. inteligentnych systemów pomiarowych, rozpowszechnianie inteligentnych aplikacji użytkowników itp.)
- opracowanie i testowanie rozwiązań na rzecz lepszych połączeń i koordynacji sieci energetycznych (w tym stabilności sieci) w celu integracji oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii
- promowanie roli prosumentów energetycznych (tj. konsumentów, którzy zarówno produkują, jak i zużywają energię elektryczną, np. prosumenci indywidualni/komercyjni/publiczni, energetyka obywatelska/spółdzielcza) w realizacji wizji Unii Energetycznej

**CS
2.3**

Poprawa zdolności do planowania mobilności na miejskich obszarach funkcjonalnych w celu obniżenia emisji CO₂

Zamknięty w ramach 3. naboru

Oś priorytetowa 2

**Główne grupy
docelowe**

Osoby fizyczne i/lub organizacje, na które działania i rezultaty projektu mają pozytywny wpływ, mimo iż niekoniecznie podmioty te są bezpośrednio zaangażowane w projekt, stosujące różnego rodzaju podejścia w celu propagowania rozwiązań dotyczących efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Grupa docelowa obejmuje zarówno podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak dostawcy energii, osoby zajmujące się planowaniem i tworzeniem polityki, dystrybutorzy energii, dostawcy infrastruktury oraz inne podmioty sektora energetycznego na szczeblu lokalnym i regionalnym, jak również przedsiębiorstwa z uwzględnieniem MŚP. Grupa docelowa obejmuje wszystkie grupy społeczne, dla których poprawa efektywności energetycznej na szczeblu regionalnym i lokalnym jest korzystna w obszarach, których dotyczą te kwestie.

Beneficjenci⁷

Wszystkie osoby prawne, które mogą przyczynić się do lepszego planowania energetycznego. Grupa ta obejmuje między innymi władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, agencje rozwoju regionalnego i agencje ds. energii, dostawców energii, instytucje zajmujące się zarządzaniem energią, przedsiębiorstwa, w tym MŚP, stowarzyszenia, agencje innowacji, organizacje pozarządowe, instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe, a także szkoły wyższe i instytuty badawcze.

**Poszczególne
terytoria
docelowe**

Działania objęte wsparciem mogą być realizowane na całym obszarze współpracy w ramach programu. Szczególną uwagę należy zwrócić na obszary, w których obserwuje się niedociągnięcia w planowaniu polityki niskoemisyjnej, gdzie najkorzystniejszym rozwiązaniem będzie wymiana doświadczeń i transfer wiedzy z regionów bardziej zaawansowanych. Jednocześnie regiony, w których planowanie niskoemisyjne jest na wysokim poziomie, powinny być w dalszym ciągu wzmocnione przez zwiększanie potencjału wdrażania rozwiązań (np. nowe technologie niskoemisyjne, przygotowanie inwestycji itp.). Planowane działania muszą uwzględniać specyfikę wspieranych obszarów.

⁷ partnerzy projektu korzystający z funduszy programu i realizujący działania w ramach projektu

Oś priorytetowa 3 - *Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ*

CS 3.1	Poprawa zintegrowanego zarządzania środowiskiem w celu ochrony i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego
Wyzwania	<p>Europa Środkowa dysponuje niezwykle bogatym dziedzictwem naturalnym, obejmującym ważne ekosystemy oraz ogromną bioróżnorodność. Dziedzictwo to i związane z nim zasoby naturalne są niezwykle cenne i wymagają ochrony, a także, w razie konieczności, odbudowy ekologicznej. Jednocześnie dziedzictwo naturalne stanowi istotny czynnik lokalizacji, a wykorzystanie jego zalet może stanowić impuls dla rozwoju gospodarczego. W związku z powyższym, dziedzictwo oraz zasoby naturalne (w tym woda, gleba, fauna i flora) podlegają różnego rodzaju naciskom i konfliktom dotyczącym użytkowania zasobów, np. pomiędzy sektorem ochrony środowiska, a sektorami przemysłu, rolnictwa, urbanizacji i turystyki. Dalsze naciski wynikają ze zwiększonego ryzyka zagrożeń naturalnych będących konsekwencją zmiany klimatu. Utrata bioróżnorodności, brak ochrony dziedzictwa naturalnego i krajobrazu oraz zmiana klimatu mają wyraźny wpływ na poziomie terytorialnym (zob. Agenda terytorialna 2020).</p> <p>Złożony charakter tego rodzaju problemów sprawia, iż niezbędne jest przyjęcie zintegrowanego podejścia, opartego na zrównoważonych, długoterminowych, strategicznych wizjach łączących różnego rodzaju polityki, sektory i szczeble administracyjne. Zintegrowane zarządzanie środowiskowe oznacza zatem kompleksowe podejście do procesu planowania i zarządzania zasobami naturalnymi, obejmujące cele ekologiczne, społeczne i gospodarcze (takie jak planowanie w zakresie gospodarowania zasobami wody w dorzeczu, plany związane ze stanem powietrza itp.). W podejściu tym uwzględnia się wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami, a także koncepcje zapewniające odpowiedni potencjał, trwałość i zrównoważony charakter realizowanych działań. Jednak w przypadku sektora publicznego i podmiotów powiązanych działających w obszarze ochrony i zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych potencjał do wdrażania takiego zintegrowanego podejścia środowiskowego nie został jeszcze wystarczająco wypracowany. Jest to szczególnie widoczne w kontekście znacznej presji i konfliktów dotyczących użytkowania zasobów i dziedzictwa naturalnego, występujących w wielu regionach Europy Środkowej.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Współpraca transnarodowa umożliwi podniesienie potencjału tych podmiotów poprzez wspieranie procesu tworzenia oraz wdrażania zintegrowanych strategii i narzędzi środowiskowych, a także wspólne testowanie rozwiązań pilotażowych. Powyższe działania ułatwią także wykorzystanie na szerszą skalę zintegrowanych koncepcji środowiskowych w sektorze publicznym i prywatnym, takich jak stosowanie innowacyjnych technologii oraz wdrażanie zasobooszczędnych rozwiązań.</p> <p>Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „Poprawa zintegrowanych zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie zarządzania środowiskowego na rzecz ochrony i zrównoważonego wykorzystywania dziedzictwa i zasobów naturalnych w Europie Środkowej osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej”.</p>

CS
3.1

Poprawa zintegrowanego zarządzania środowiskiem w celu ochrony i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego

Działania objęte wsparciem

Działania objęte wsparciem przyczynią się do poprawy zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie ochrony, zarządzania oraz wykorzystywania dziedzictwa i zasobów naturalnych (w tym wód, gleb, fauny i flory). Zastosowanie zintegrowanego podejścia jest więc czynnikiem kluczowym, który z jednej strony zapewni zrównoważony rozwój, a z drugiej pozwoli uniknąć konfliktów dotyczących użytkowania zasobów. W kontekście programu, zwiększenie potencjału należy rozumieć przede wszystkim jako tworzenie sprzyjających warunków politycznych, prawnych i instytucjonalnych, w tym również poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie systemów zarządzania.

Współpraca transnarodowa będzie zatem generować wartość dodaną przez budowanie zasobów wiedzy oraz promowanie wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy regionami, w szczególności w przypadku zainteresowanych stron zajmujących się ochroną zasobów i dziedzictwa naturalnego, a także zarządzaniem tymi zasobami. Współpraca transnarodowa może też mieć zasadnicze znaczenie w odniesieniu do tworzenia spójnych i skutecznych rozwiązań i polityk. Obejmuje to kapitalizację czynników lokalizacji, takich jak wysoka wartość ekosystemów, w sposób zintegrowany i zrównoważony, mający na celu promowanie zrównoważonego rozwoju regionalnego. Ponadto skupienie się na zintegrowanych podejściach oraz strategiach zarządzania środowiskowego przyczyni się do ograniczenia istniejących konfliktów dotyczących użytkowania zasobów, a także pozwoli uniknąć tego rodzaju konfliktów w przyszłości i odbudować zdegradowane ekosystemy (np. zarządzanie zasobami wody w dorzeczach, zarządzanie jakością powietrza itp.). Efektywne gospodarowanie zasobami jest zatem kolejnym kluczowym aspektem, który może zostać uznany za podstawową zasadę działania. W celu ułatwienia stosowania takiego podejścia, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, niezbędne jest opracowywanie i testowanie innowacyjnych narzędzi oraz technologii. Zastosowane zostaną zatem wspólne i zharmonizowane narzędzia oraz koncepcje na rzecz zapobiegania ryzyku (związanemu z działalnością przyrody i człowieka) i zarządzania nim, stanowiąc odpowiedź na wyzwania związane z negatywnym wpływem zmian klimatu i umożliwiając wdrożenie skutecznych i spójnych rozwiązań.

Wszystkie działania objęte wsparciem przyczynią się w jednoznaczny sposób do poprawy zdolności w zakresie zintegrowanego zarządzania środowiskowego, promując w ten sposób ochronę oraz zrównoważone wykorzystywanie dziedzictwa i zasobów naturalnych w Europie Środkowej.

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 3.1:

- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i narzędzi na rzecz zrównoważonego zarządzania obszarami chronionymi lub szczególnie cennymi pod względem ekologicznym (np. bioróżnorodność, krajobrazy, ekosystemy itp.)
- opracowywanie oraz wdrażanie zintegrowanych strategii i narzędzi w celu zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych na rzecz rozwoju regionalnego, co pozwoli uniknąć możliwych konfliktów dotyczących użytkowania zasobów (np. turystyka, transport, przemysł, rolnictwo, energia itp.)
- opracowywanie i testowanie innowacyjnych technologii i narzędzi ułatwiających wdrożenie skutecznego, zintegrowanego zarządzania środowiskowego (np. technologie rekultywacji, narzędzie monitorowania itp.)
- opracowywanie i testowanie rozwiązań mających na celu zwiększenie skuteczności zarządzania zasobami naturalnymi w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach (np. ograniczenie zużycia zasobów naturalnych, systemy o cyklu zamkniętym)
- harmonizacja koncepcji i narzędzi zarządzania środowiskowego na szczeblu transnarodowym na rzecz zapobiegania ryzyku i zarządzania nim (np. plany zarządzania ryzykiem powodzi) oraz na rzecz ograniczenia negatywnego wpływu zmian klimatu na środowisko i życie człowieka (np. środki dostosowawcze)

CS 3.2	Poprawa zdolności zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa kulturowego
Wyzwania	<p>Dziedzictwo kulturowe Europy Środkowej jest bardzo różnorodne i obejmuje obiekty historyczne, dziedzictwo dokumentalne (np. archiwa i zbiory biblioteczne), artefakty, tradycje, krajobrazy kulturowe, a także tradycyjną wiedzę i umiejętności. Dziedzictwo to i związane z nim zasoby to istotne czynniki lokalizacji, które w znacznym stopniu przyczyniają się do atrakcyjności obszaru Europy Środkowej. Ochrona i waloryzacja dziedzictwa oraz zasobów kulturowych za pośrednictwem <u>sektora kultury i sektora kreatywnego (CCI)</u> - stanowiące <u>ukierunkowanie tematyczne 3. naboru</u> - prezentuje ogromny potencjał dla wzrostu gospodarczego, tworzący wartość, która przynosi bezpośrednie korzyści obywatelom.</p> <p>W przypadku sektora kultury i sektora kreatywnego istnieje wyraźny potencjał współpracy międzysektorowej pomiędzy podmiotami z obszaru dziedzictwa kulturowego a różnymi sektorami kreatywnymi, jak również istnieje konieczność wzmocnienia małych kreatywnych przedsiębiorstw (i ich sieci), kreatywnych ośrodków i inkubatorów. Ponadto temat ten jest ściśle powiązany z przywracaniem do użytku opuszczonych obiektów występujących w wielu środkowoeuropejskich miastach i regionach, które mogłyby skorzystać na rozwoju sektora kreatywnego w takich lokalizacjach.</p> <p>Ważnym zagadnieniem jest wspieranie przedsiębiorczości w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, co podkreślają dążenia na poziomie europejskim i światowym do opracowania optymalnej polityki umożliwiającej jak najpełniejsze wykorzystanie tych rozwijających się sektorów.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Współpraca transnarodowa umożliwi wzmocnienie potencjału podmiotów sektora publicznego i prywatnego działających w obszarze sektora kultury i sektora kreatywnego. Opracowanie i wdrożenie strategii i polityk na rzecz wykorzystania potencjału sektora kultury i sektora kreatywnego zwiększy możliwości gospodarcze oraz poziom zatrudnienia na szczeblu regionalnym.</p> <p>Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: <i>„Poprawa zdolności sektora publicznego i prywatnego w zakresie zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa kulturowego w Europie Środkowej osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej”</i>.</p>

CS
3.2

Poprawa zdolności zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa kulturowego

Działania objęte wsparciem

Ukierunkowanie tematyczne 3. naboru

Wspierane działania powinny opierać się na współpracy transnarodowej na rzecz poprawy potencjału podmiotów sektora publicznego i prywatnego działających w obszarze **sektora kultury i sektora kreatywnego (CCI)** w zakresie bardziej zrównoważonego wykorzystywania i waloryzacji tych zasobów. Zastosowanie zintegrowanego podejścia jest zatem czynnikiem kluczowym, który z jednej strony zapewni zrównoważony rozwój, a z drugiej pozwoli uniknąć konfliktów dotyczących użytkowania zasobów. W kontekście programu, zwiększenie potencjału należy rozumieć przede wszystkim jako tworzenie sprzyjających warunków politycznych, prawnych i instytucjonalnych, w tym również poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie systemów zarządzania.

Współpraca transnarodowa będzie zatem generować wartość dodaną przez budowanie zasobów wiedzy oraz promowanie wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy regionami, w szczególności w przypadku zainteresowanych stron działających w obszarze sektora kultury i sektora kreatywnego. Współpraca transnarodowa może też mieć zasadnicze znaczenie w odniesieniu do tworzenia spójnych i skutecznych rozwiązań i polityk.

W ramach trzeciego naboru działania powinny koncentrować się na wzmocnieniu **sektora kultury i sektora kreatywnego** w Europie Środkowej, w tym **przedsiębiorczości w tych sektorach, polityk dotyczących tych sektorów, jak również współpracy międzysektorowej pomiędzy sektorem kultury i sektorem kreatywnym a innymi sektorami** i/lub innowacyjnymi technologiami (np. sektor rzemiosła obejmujący techniki cyfrowe). Działania dotyczą opracowywania koncepcji, strategii i skoordynowanego podejścia w celu stymulacji i promocji sektora kultury i sektora kreatywnego. Przygotowane zostaną inwestycje oraz biznesplany, których celem będzie podniesienie poziomu świadomości w zakresie wartości sektora kultury i sektora kreatywnego, a także promowanie przedsiębiorczości kulturalnej i kreatywnej. W ujęciu ogólnym, poprawa zdolności w tym zakresie przyczyni się do lepszego wykorzystywania istniejącego potencjału rozwijającego się sektora kultury i sektora kreatywnego, co w konsekwencji przełoży się na wspieranie zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz wzrost zatrudnienia.

Wszystkie działania objęte wsparciem w jednoznaczny sposób powinny promować sektor kultury i sektor kreatywny w regionach Europy Środkowej.

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 3.2 w trzecim naborze:

- opracowywanie i wdrażanie strategii i polityk na rzecz waloryzacji potencjałów sektora kultury i sektora kreatywnego
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i koncepcji rozwoju na szczeblu terytorialnym, w oparciu o sektor kultury i sektor kreatywnego, w celu promowania zrównoważonego rozwoju gospodarczego i zatrudnienia
- opracowywanie i testowanie narzędzi i podejść umożliwiających lepszą promocję sektora kultury i sektora kreatywnego oraz wspieranie przedsiębiorczości w tych sektorach
- ustanawianie i wzmocnianie współpracy transnarodowej pomiędzy właściwymi podmiotami w celu wspierania współpracy międzysektorowej i powiązań sektora kultury i sektora kreatywnego z innymi sektorami i/lub innowacyjnymi technologiami (*należy jednak unikać działań pokrywających się z celem szczegółowym 1.1 ukierunkowanym na wdrażanie strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3)*)

CS 3.3	Poprawa zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych w celu polepszenia warunków życia
Wyzwania	<p>W wielu regionach Europy Środkowej procesy urbanizacji stanowią źródło konfliktów dotyczących użytkowania zasobów oraz wyzwań środowiskowych na obszarach miejskich. Mimo iż skala i intensywność problemów jest różna, można określić pewien zbiór typowych zjawisk w tym zakresie: postępujące uszczelnianie gleby, zanieczyszczenie powietrza i wód, wysoki poziom hałasu, wytwarzanie znacznych ilości odpadów i ścieków, wrażliwość na zmianę klimatu, a także rozrastanie się miast i związane z tym konsekwencje społeczne. Z uwagi na te problemy obserwuje się znaczne różnice pomiędzy miastami Europy Środkowej dotyczące jakości życia (i zdrowia) mieszkańców (zob. Mercer, 2013). Różnice te wpływają również na sytuację ekologiczną i gospodarczą poszczególnych miast.</p> <p>Powyższe wyzwania wymagają zintegrowanego zarządzania środowiskowego na obszarach miejskich, w ramach którego uwzględniony zostanie wpływ wszystkich rodzajów działalności podejmowanych na całym obszarze funkcjonalnym danego miasta (zob. Komisja Europejska, 2006a). Zintegrowane zarządzanie środowiskowe ukierunkowane jest zatem na miejskie obszary funkcjonalne, zdefiniowane w oparciu o cechy funkcjonalne i wykraczające poza granice administracyjne miast. Według raportu OECD, Komisji Europejskiej i Eurostatu (OECD, 2012), miejski obszar funkcjonalny to funkcjonalna jednostka gospodarcza charakteryzująca się gęsto zaludnionym „centrum miejskim” oraz „peryferiami”, których rynek pracy jest ściśle powiązany z centrum.</p> <p>Jednakże w przypadku wielu miast Europy Środkowej nie udało się dotychczas osiągnąć takich zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych w zakresie zintegrowanego zarządzania środowiskowego, które zapewniłyby zgodność z polityką środowiskową, w które zaangażowane byłyby właściwe zainteresowane strony i które uwzględniałyby aspekty środowiskowe przy podejmowaniu decyzji o charakterze gospodarczym. To przemawia na rzecz lepszej wertykalnej i horyzontalnej koordynacji i integracji działań w zakresie zarządzania środowiskiem z uwzględnieniem centrów miejskich i ich peryferii.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Współpraca transnarodowa przyczyni się do zwiększenia poziomu tego rodzaju zdolności poprzez wsparcie dla procesu tworzenia i wdrażania zintegrowanego zarządzania środowiskowego w celu poprawy sytuacji ekologicznej (takiej jak jakość powietrza, gospodarka wodna, zarządzanie ryzykiem powodzi itp.) na miejskich obszarach funkcjonalnych. Lepsze rozwiązania zarządcze oznaczają lepsze planowanie, zarządzanie i procesy decyzyjne, a tym samym mniej konfliktów dotyczących użytkowania zasobów i mniej negatywnych efektów zewnętrznych dla środowiska. Opracowywanie i wdrażanie odpowiednich strategii i narzędzi, a także wspólne testowanie projektów pilotażowych (np. w zakresie rekultywacji terenów) pobudzi natomiast inwestycje mające na celu poprawę jakości środowiska miejskiego.</p> <p>Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „Poprawa zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych do zintegrowanego zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych w Europie Środkowej osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej w celu polepszenia warunków życia”.</p>

CS
3.3

Poprawa zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych w celu polepszenia warunków życia

Działania objęte wsparciem

Działania objęte wsparciem przyczynią się do poprawy zdolności sektora publicznego i powiązanych jednostek, w kontekście miejskim, w zakresie zintegrowanego zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych. W kontekście programu, zwiększenie potencjału należy rozumieć przede wszystkim jako tworzenie sprzyjających warunków politycznych, prawnych i instytucjonalnych, w tym również poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmacnianie systemów zarządzania.

Wspierane działania powinny opierać się na współpracy transnarodowej na rzecz utworzenia powiązań między różnymi podmiotami i miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Celem jest nabywanie wiedzy i kompetencji oraz wdrażanie strategii i zintegrowanych systemów zarządzania umożliwiającymi rozwiązywanie problemów środowiskowych występujących na obszarach miejskich (takich jak zmiany klimatu, gospodarka wodna, zarządzanie ryzykiem powodziowym itp.), jak również minimalizację ryzyka związanego z działalnością przyrody i człowieka w odniesieniu zarówno do centrów miejskich, jak i do ich peryferii. Zintegrowane podejścia obejmą aspekty międzysektorowe, a także odnoszące się do wielopoziomowej zarządczości, uwzględniając również efekty społeczne. Opracowanie i testowanie innowacyjnych rozwiązań i narzędzi (w tym modeli finansowych), a także działań pilotażowych, może ponadto przyczynić się do wdrożenia środków i inwestycji mających na celu poprawę jakości środowiska miejskiego, a w efekcie również jakości życia mieszkańców miast.

Wszystkie działania objęte wsparciem przyczynią się w jednoznaczny sposób do poprawy zdolności w zakresie zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych w Europie Środkowej, co spowoduje, że obszary te staną się lepszymi miejscami do życia.

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 3.3:

- opracowywanie i wdrażanie koncepcji i narzędzi (w tym innowacyjnych modeli finansowania i inwestycji) w celu zarządzania jakością środowiska i jej poprawy (powietrze, woda, odpady, gleba, klimat) oraz ryzykiem związanym z działalnością przyrody i człowieka na miejskich obszarach funkcjonalnych
- poprawa zdolności w zakresie planowania i zarządzania środowiskiem (np. ustanowienie mechanizmów udziału społeczeństwa w procedurach planowania i w procesie decyzyjnym) na poziomie miejskich obszarów funkcjonalnych
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii, polityk oraz narzędzi w celu ograniczenia konfliktów dotyczących użytkowania zasobów na miejskich obszarach funkcjonalnych (np. rozrastanie się miast, spadek liczby ludności oraz fragmentacja, rozpatrywane również z punktu widzenia efektów społecznych)
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i projektów pilotażowych w celu rekultywacji i rewitalizacji terenów poprzemysłowych
- opracowywanie koncepcji i realizacja projektów pilotażowych w dziedzinie środowiska w celu wspierania rozwoju inteligentnych miast (np. zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, technologie środowiskowe)

Oś priorytetowa 3

Główne grupy docelowe

Osoby fizyczne i/lub organizacje, na które działania i rezultaty projektu mają pozytywny wpływ, mimo iż niekoniecznie podmioty te są bezpośrednio zaangażowane w projekt. Są to zarówno podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak osoby zajmujące się planowaniem i tworzeniem polityki, organizacje zajmujące się ochroną, zarządzaniem i waloryzacją dziedzictwa i zasobów naturalnych i/lub kulturowych, właściciele i osoby korzystające z obiektów dziedzictwa naturalnego i/lub kulturowego, jak również inne organizacje, których działalność wpływa na rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych. Grupy docelowe obejmują wszystkie grupy społeczne odnoszące korzyści z poprawy zarządzania zasobami i dziedzictwem naturalnym i kulturowym, jak również z lepszego zarządzania środowiskiem na obszarach miejskich.

Beneficjenci⁸

Wszystkie osoby prawne, które mogą przyczynić się do poprawy zarządzania i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz do lepszego zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych. Grupa ta obejmuje między innymi władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, agencje rozwoju regionalnego, przedsiębiorstwa (w szczególności prowadzące działalność w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, a także w sektorze ochrony środowiska), instytucje ochrony środowiska, właściciele i zarządcy infrastruktury, stowarzyszenia, regionalne agencje innowacji, grupy interesu, organizacje pozarządowe, instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe, a także szkoły wyższe oraz instytucje badawcze.

Poszczególne terytoria docelowe

Działania objęte wsparciem mogą być realizowane na całym obszarze współpracy w ramach programu. Szczególną uwagę należy zwrócić na regiony dysponujące zasobami lub obiektami dziedzictwa naturalnego i kulturowego o znacznej wartości, które powinny zostać objęte ochroną lub waloryzacją. Za ważne należy uznać także regiony mierzące się z presją i konfliktami dotyczącymi użytkowania zasobów, jak również miejskie obszary funkcjonalne o niewystarczającym poziomie zintegrowanego zarządzania środowiskowego, które mogą skorzystać z doświadczeń regionów bardziej rozwiniętych. Jednocześnie obszary, w których poziom zintegrowanego zarządzania środowiskiem i/lub kulturą jest wyższy, powinny być w dalszym ciągu wzmacniane w efekcie podwyższenia ich potencjału w zakresie wdrażania (np. poprawa międzynarodowych powiązań obszarów cennych, nowe technologie, nowe metody rekultywacji, przygotowywanie inwestycji itp.). Planowane działania muszą uwzględniać specyfikę wspieranych obszarów.

⁸ partnerzy projektu korzystający z funduszy programu i realizujący działania w ramach projektu

Oś priorytetowa 4 - *Współpraca na rzecz poprawy powiązań transportowych EUROPY ŚRODKOWEJ*

CS 4.1	Poprawa planowania i koordynacji systemów regionalnego transportu pasażerskiego w celu utworzenia lepszych połączeń z krajowymi i europejskimi sieciami transportowymi
Wyzwania	<p>Europa Środkowa, a zwłaszcza obszary poza aglomeracjami i jej wschodnia część, charakteryzuje się słabą dostępnością na poziomie lokalnym, regionalnym i transnarodowym. W systemach transportowych obserwuje się na ogół brak integracji między różnymi środkami transportu. Wiele regionów peryferyjnych, charakteryzujących się niewielką dostępnością i małą liczbą dużych ośrodków miejskich, zmagają się z problemem niskiej jakości transportu publicznego, a połączenia z korytarzami TEN-T i węzłami transportowymi są niewystarczające. Niektóre regiony posiadają dobrze rozwinięte systemy planowania mobilności, lecz w innych obserwuje się brak odpowiedniej wiedzy i potencjału w tym zakresie.</p> <p>W kwestii tworzenia i wdrażania zintegrowanych systemów transportu pasażerskiego oraz multimodalności należy zauważyć, iż pomiędzy poszczególnymi regionami Środkowej Europy występują w tym względzie znaczne różnice, co jest związane z brakiem koordynacji na szczeblu transnarodowym.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Celem współpracy transnarodowej jest zmniejszenie istniejących różnic w zakresie posiadanej wiedzy, a także poprawa zdolności wdrażania i planowania w dziedzinie zintegrowanych systemów transportu pasażerskiego w sytuacji, gdy lepsza koordynacja na poziomie regionalnym i transnarodowym pomiędzy zainteresowanymi stronami uznawana jest za kluczowy czynnik. Współpraca transnarodowa może przyczynić się do wzmocnienia połączeń z korytarzami TEN-T, a także z pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowymi węzłami transportowymi sieci TEN-T (zgodnie z definicją w dokumencie „Nowa polityka transeuropejskiej sieci transportowej. Zagadnienia dotyczące planowania i wdrażania”, SEC(2011) 101, wersja ostateczna), w szczególności w regionach peryferyjnych. Szczególny nacisk położony jest na transport publiczny na szczeblu regionalnym, ponieważ uznaje się, że trwałość tego rodzaju połączeń stanowi w tym kontekście podstawową zasadę działania. Strategie, narzędzia i projekty pilotażowe przyczynią się do poprawy jakości połączeń z siecią TEN-T i węzłami transportowymi. Ponadto, w kontekście transnarodowym, przewiduje się wdrożenie skoordynowanych koncepcji na rzecz inteligentnej regionalnej mobilności i usług, co przyczyni się do poprawy standardu usług oraz interoperacyjności. Szczególny nacisk położony jest na usługi w zakresie mobilności świadczone w interesie publicznym.</p> <p>Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „Poprawa i lepsza koordynacja zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych do planowania systemów regionalnego transportu pasażerskiego połączonych z krajowymi i europejskimi sieciami transportu osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej”.</p>

CS
4.1

Poprawa planowania i koordynacji systemów regionalnego transportu pasażerskiego w celu utworzenia lepszych połączeń z krajowymi i europejskimi sieciami transportowymi

Działania objęte wsparciem

W ramach działań objętych wsparciem wykorzystana zostanie współpraca transnarodowa w celu poprawy zdolności sektora publicznego i podmiotów powiązanych do skoordynowanego planowania regionalnych systemów transportu pasażerskiego w obrębie poszczególnych regionów Europy Środkowej oraz pomiędzy nimi. Działania te zostaną w szczególności dostosowane do potrzeb regionów peryferyjnych w zakresie połączeń z siecią TEN-T oraz węzłami transportowymi.

W kontekście programu, zwiększenie potencjału należy rozumieć przede wszystkim jako tworzenie sprzyjających warunków politycznych, prawnych i instytucjonalnych, w tym również poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmocnianie systemów zarządzania. Powyższe założenia zostaną osiągnięte poprzez tworzenie nowych zasobów wiedzy lub wymianę wiedzy istniejącej, a także opracowywanie i wdrażanie strategii, narzędzi i projektów pilotażowych w celu poprawy jakości transportu regionalnego, co powinno przyczynić się do pobudzenia inwestycji w tej dziedzinie. Biorąc pod uwagę zasadę zrównoważonego rozwoju, należy również zwrócić szczególną uwagę na transport publiczny na szczeblu regionalnym i trwałość systemów transportu. Działania związane z opracowaniem skoordynowanych koncepcji na rzecz inteligentnej regionalnej mobilności i usług (z uwzględnieniem usług w zakresie mobilności świadczonych w interesie publicznym) przyczynią się ponadto do poprawy standardu usług oraz interoperacyjności.

Wszystkie działania objęte wsparciem przyczynią się w jednoznaczny sposób do poprawy planowania i koordynacji regionalnych systemów transportu pasażerskiego w Europie Środkowej, co wzmocni połączenia z krajowymi i europejskimi sieciami transportu. Promowane będą także multimodalne punkty przesiadkowe, aby usprawnić przepływ osób i sprawić, by transport pasażerski był bardziej zrównoważony (przyjazny środowisku), jak również aby złagodzić zmiany klimatu. Należy podkreślić, że program nie będzie wspierał działań i/lub inwestycji pilotażowych mających negatywny wpływ na środowisko (np. w przypadku żeglugi śródlądowej obowiązują wymagania ramowej dyrektywy wodnej UE).

Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 4.1:

- opracowywanie i wdrażanie strategii (włącznie z innowacyjnymi modelami finansowania i inwestycji) mających na celu tworzenie połączeń między zrównoważonym transportem pasażerskim, w szczególności w regionach peryferyjnych, a siecią TEN-T oraz węzłami transportowymi pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia
- opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych strategii, narzędzi i projektów pilotażowych w celu udoskonalenia regionalnych systemów transportu publicznego pod kątem pasażerów, w szczególności w wymiarze transgranicznym (np. połączenia dla osób dojeżdżających do pracy, interoperacyjność itp.)
- opracowywanie koncepcji i testowanie projektów pilotażowych na rzecz inteligentnej mobilności regionalnej (np. bilety multimodalne, narzędzia ICT, routing z połączeniem na żądanie - *routes on demand* itp.)
- opracowywanie skoordynowanych koncepcji, standardów oraz narzędzi do poprawy usług w zakresie mobilności świadczonych w interesie publicznym (np. dla grup w niekorzystnej sytuacji, kurczących się regionów itp.)

CS 4.2	Poprawa koordynacji podmiotów transportu towarowego w celu upowszechnienia rozwiązań multimodalnych przyjaznych środowisku
Wyzwania	<p>Rozwój gospodarczy obszarów uprzemysłowionych jest ściśle powiązany z efektywnym multimodalnym obrotem towarowym na poziomie międzyregionalnym i międzynarodowym. W Europie Środkowej obserwuje się różnice regionalne w dostępności multimodalnej, co ogranicza konkurencyjność niektórych regionów. Oprócz konieczności optymalizacji poszczególnych środków transportu (tj. bardziej przyjazne dla środowiska, bezpieczniejsze i bardziej efektywne energetycznie), w celu utworzenia zrównoważonego systemu transportu wymagane jest także połączenie ich w multimodalne łańcuchy transportu towarowego. Brak jest wspólnych standardów i procedur oraz, w ujęciu ogólnym, zharmonizowanych ram działania. Zauważalne są braki w koordynacji pomiędzy podmiotami transportu towarowego, co stanowi przeszkodę w realizacji sprawniejszego, elastycznego i zrównoważonego multimodalnego transportu towarowego.</p>
Oczekiwane rezultaty	<p>Współpraca transnarodowa ma na celu poprawę koordynacji pomiędzy obecnymi usługami, świadczonymi za pomocą różnych środków transportu, utworzenie intermodalnych systemów w oparciu o istniejącą infrastrukturę transportową, rozwiązanie problemu braku ciągłości transportu po obu stronach granicy oraz braku infrastruktury. Wdrożenie skoordynowanych strategii, koncepcji oraz narzędzi zarządzania poprawi multimodalność przyjaznego dla środowiska transportu towarowego (np. transport kolejowy, rzeczny lub morski). Promowane i rozwijane będą platformy multimodalne, umożliwiające konsolidację i optymalizację przepływu towarów. Przyczyni się to do zwiększenia efektywności, niezawodności i jakości ekologicznych środków transportu towarowego i usług, ułatwiając wymianę handlową. Tego rodzaju skoordynowane podejście stworzy podstawę dla projektowania przyszłej infrastruktury w bardziej zrównoważony sposób, a także przyczyni się do bardziej efektywnego przewozu towarów w obrębie poszczególnych regionów Europy Środkowej oraz pomiędzy nimi.</p> <p>Najważniejsze przewidywane rezultaty można podsumować w następujący sposób: „Poprawa koordynacji podmiotów transportu towarowego w celu upowszechnienia multimodalnych, przyjaznych dla środowiska rozwiązań w Europie Środkowej osiągnięta dzięki współpracy transnarodowej”.</p>

CS 4.2	Poprawa koordynacji podmiotów transportu towarowego w celu upowszechnienia rozwiązań multimodalnych przyjaznych środowisku
Działania objęte wsparciem	<p>W ramach działań objętych wsparciem wykorzystana zostanie współpraca transnarodowa mająca na celu lepszą koordynację i współpracę pomiędzy podmiotami transportu towarowego, a także poprawę zdolności w zakresie zarządzania logistyką multimodalną. Powyższe cele zostaną osiągnięte poprzez opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych strategii, koncepcji i narzędzi na rzecz wzmocnienia multimodalności oraz zrównowazenia środowiskowego transportu towarowego, również w kontekście harmonizacji obowiązujących norm i procedur. Ponadto powyższe działania wniosą wkład w procesy udoskonalania i testowania usług w zakresie transportu towarowego oraz planowania logistycznego, włącznie z projektami pilotażowymi, co powinno przyczynić się do pobudzania inwestycji w tej dziedzinie. Jeżeli to zasadne, działania mogą być powiązane z inicjatywami dotyczącymi korytarza sieci bazowej TEN-T oraz korytarza kolejowego transportu towarowego, aby generować pozytywne synergie.</p> <p>Wszystkie działania objęte wsparciem przyczynią się w jednoznaczny sposób do poprawy koordynacji pomiędzy podmiotami transportu towarowego, co przełoży się na powszechniejsze korzystanie z rozwiązań multimodalnych przyjaznych dla środowiska, sprzyjając łagodzeniu zmian klimatu w Europie Środkowej.</p> <p>Przykłady działań wspieranych w ramach celu szczegółowego 4.2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych strategii (w tym innowacyjnych modeli finansowania i inwestycji) mających na celu wzmocnienie multimodalności przyjaznych dla środowiska rozwiązań w zakresie systemów transportu towarowego (np. transport kolejowy, rzeczny lub morski) – opracowywanie i wdrażanie mechanizmów koordynacji i współpracy pomiędzy podmiotami multimodalnego transportu towarowego – opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych koncepcji, narzędzi zarządzania oraz usług mających na celu zwiększenie udziału przyjaznej dla środowiska logistyki poprzez optymalizację łańcuchów transportu towarowego (np. multimodalne, transnarodowe przepływy transportu towarowego) – opracowywanie i testowanie skoordynowanych strategii i koncepcji na rzecz nadania ekologicznego charakteru (<i>greening</i>) ostatnim etapom transportu towarowego (np. planowanie logistyczne)

Oś priorytetowa 4

Główne grupy docelowe

Osoby fizyczne i/lub organizacje, na które działania i rezultaty projektu mają pozytywny wpływ, mimo iż niekoniecznie podmioty te są bezpośrednio zaangażowane w projekt. Są to zarówno podmioty sektora publicznego, jak i prywatnego, takie jak instytucje odpowiedzialne za planowanie i zarządzanie regionalnymi sieciami transportu, operatorzy transportu publicznego, dostawcy i operatorzy usług w zakresie transportu towarowego i logistyki, klienci komercyjni systemów transportu towarowego, instytucje zajmujące się planowaniem i zarządzaniem transportem towarowym, dostawcy infrastruktury oraz inne podmioty sektora transportu (towarowego) na szczeblu lokalnym lub regionalnym, a ponadto wszystkie grupy społeczne, które mogą odnieść korzyść z lepszych usług w zakresie regionalnego transportu pasażerskiego (np. osoby dojeżdżające do pracy, turyści itp.) i towarowego.

Beneficjenci⁹

Wszystkie osoby prawne, które mogą przyczynić się do poprawy regionalnego transportu pasażerskiego i towarowego. Grupa ta obejmuje między innymi władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, agencje rozwoju regionalnego, przedsiębiorstwa, operatorów transportu publicznego, w tym operatorów multimodalnych centrów logistycznych, dostawców infrastruktury, regionalne stowarzyszenia transportowe, regionalne agencje innowacji, organizacje pozarządowe, instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe, szkoły wyższe i instytucje badawcze.

Poszczególne terytoria docelowe

Działania objęte wsparciem mogą być realizowane na całym obszarze współpracy w ramach programu. Szczególną uwagę należy zwrócić na obszary peryferyjne, odznaczające się słabą jakością połączeń z siecią TEN-T oraz z węzłami transportowymi, a także na obszary, które wykazują braki w zakresie multimodalnej dostępności transportu towarowego, które mogą skorzystać z wymiany doświadczeń oraz transferu wiedzy z regionów bardziej zaawansowanych. Jednocześnie regiony, w których poziom połączeń z siecią TEN-T i/lub stan multimodalnego transportu towarowego jest wyższy, powinny być w dalszym ciągu wzmocniane w efekcie podwyższenia ich potencjału w zakresie wdrażania (np. narzędzia ICT, usługi na rzecz inteligentnej mobilności regionalnej, koncepcje logistyczne, przygotowywanie inwestycji itp.). Planowane działania muszą uwzględniać specyfikę wspieranych obszarów.

⁹ partnerzy projektu korzystający z funduszy programu i realizujący działania w ramach projektu